Cena 5.000 Mk. Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

PRENUMERATA WYNOSI:
w Kaliszu miesięcznie 100.000 Mk.
Z odnoszeniem do domu 120.000 Mk.
Na prowincji z przesyłką pocztową . . . . 120.000 Mk.
Zagranicą . . . . 240.000 Mk.
Cena pojed. egzemplarza 5.000 Mk.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na str. 1. 2. 3. mk. 4.000.
Nekrologi 4.000 mk. zwyczajne 2.000 mk.

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI.
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
Otwarta od 9—12 od 2—6 po poł.

№ 234 (7569) Wtorek, dnia 16 Października 1923 r. Rok XXXI

TELEGRAMY.

Wybuch prochowni w Cytadeli.

WARSZAWA, 15.10. (Pat). W dniu onegdajszym około godz. 9 rano nastąpił wybuch prochowni na obszarze Cytadeli. W prochowni tej znajdywały się znaczne zapasy ładunków prochu. Wskutek katastrofy, jak dotychczas stwierdzono; straciło życie 28 osób cywilnych i wojskowych, ciężko rannych zostało około 40 osób reszta lżej ranni. Władze, które natychmiast po wybuchu zjawiły się na miejscu wypadku, zarządziły wszystkie środki ratunku oraz wydały bezzwłocznie polecenia, potrzebne do zapobieżenia rozszerzeniu się niebezpieczeństwa. Dochodzenia wdrożone, celem wykrycia przyczyn wybuchu, wskazują na to, że wybuch wywołany został wskutek działania zbrodniczej ręki, Rząd podziela oburzenie całego społeczeństwa z powodu tej potwornej zbrodni, oraz współczucie społeczeństwa dla ofiar katastrofy. Natychmiast po rannym wybuchu udał się p. minister kolei żelaznych, Nossewicz na dworzec gdański oraz most kolejowy na Wiśle, celem stwierdzenia, czy urządzenia kolejowe i most nie zostały wskutek wybuchu uszkodzone. Pan minister stwierdził, że na dworcu gdańskim uszkodzenia, wywołane siłą prądu powietrza, są bardzo małe, a co do mostu, to specjalna komisja z wydziału budownictwa przy ministerstwie kolei żelaznych skonstatowała, że most jest nienaruszony i wcale nie ucierpiał. W pierwszej chwili po wybuchu, aż do czasu przybycia komisji, zarządzono zmniejszenie chyżości pociągów, biegnących przez most. Ruch kolejowy nie został ani na chwilę wstrzymany i odbywa się dalej bez żadnych przeszkód.

WARSZAWA, 15.10. (Pat). Nadzwyczajne wydania dzienników podają następujące szczegóły katastrofy. Wybuch nastąpił w parę minut przed godziną 9 w prochowni na Cytadeli tuż za brama Nr. 1 W prochowni znajdowała się znaczna ilość prochu artyleryjskiego, ciężkiego kalibru. Byli tam już zajęci robotnicy przy pracy. Wskutek wybuchu prochownia została zdemolowana, a pawilon Nr. 10 w którym mieszkają rodziny oficerów, został poważnie uszkodzony, Na całym obszarze Cytadeli wybuch dokonał spustoszeń. W kolonji oficerskiej i urzędniczej na Żoliborzu nastąpiły uszkodzenia w mniejszych rozmiarach. W parę minut po wybuchu przybył na miejsce minister spraw wojskowych gen. Szeptycki, który wydał zarządzenia doraźnie, mające na celu ratowanie rannych, odgrzebywanie zabitych oraz zabezpieczenie innych objektów od niebezpieczeństwa. W chwilę potem przybył minister Kiernik wraz z przedstawicielami władz bezpieczeństwa oraz biskup polowy Gall z duchownymi wojskowymi, którzy wraz z biskupem na czele wzięli czynny udział w akcji ratunkowej i udzielali Ostatnich Sakramentów konającym ofiarom katastrofy. Na miejsce wypadku przybyły również wszystkie techniczne oddziały załogi warszawskiej. Do przewożenia rannych władze rządowe oddały do dyspozycji wszystkie pojazdy i automobile. Ponadto samorzutnie zgłosiły osoby prywatne bardzo znaczną ilość swych samochodów. Stwierdzono do południa 28 zabitych, w tem 18 robotników, 2 żony oficerów oraz dzieci wojskowych i urzędników, zamieszkałych w Cytadeli. Ciężko rannych jest osób 40, lekko rannych 110, Prezes Witos natychmiast po wybuchu wydał zainteresowanym ministrom odpowiednie zarządzenia oraz porozumiał się z marszałkiem który na znak żałoby zawiesił posiedzenie do godz. 1-ej popołudniu.

WARSZAWA, 15.10. (Pat) Ministerstwo poczt i telegr. komunikuje: W związku z krążącymi pogłoskami o uszkodzeniu stacji radjotelegraficznej transantlantyckiej podaje się do wiadomości, że skutkiem wybuchu dzisiejszego stacja tranatlantycka nie poniosła żadnych uszko-

dzeń. Może być jedynie mowa o uszkodzeniu sta cji radjotelegraficznej wojskowej, umieszczonej na cytadeli.

WARSZAWA, 15.10. (Pat). Minister Pracy i Opieki Społecznej w towarzystwie naczelnika wydziału opieki społecznej na miasto stoł. Warszawę, udał się na miejsce wybuchu i zarządził, aby bezdomni zostali natychmiast umieszczeni w barakach „Etap powązkowski“ gdzie otrzymywać będą czasowo bezpłatne pomieszczenie i pożywienie.

WARSZAWA, 15.10. (Pat). Komisarz rządu otrzymał z min. pracy i opieki społecznej na razie fundusz 100 miljonów mk., w celu przyjścia z doraźną pomocą rodzinom ofiar, poszkodowanych skutkiem wybuchu. O pozyskanie dalszych funduszów czynione są starania.

WARSZAWA, 15.10. (Pat). Rząd wyasygnował w sobotę 500 miljonów marek polskich na doraźną pomoc dla ofiar katastrofy wybuchu prochowni na cytadeli w Warszawie.

Szczegóły wybuchu prochowni na Cytadeli

WARSZAWA, 15.10. (Tel. wł.). Według otrzymanych ścisłych danych katastrofę spowodowała eksplozja 40 wagonów prochu włoskiego. w najlepszym gatunku. Minister spraw wewn polecił przeprowadzenie dochodzeń podkom. pol. Gryff-Kellerowi. Ustalono, że jeden z robotników został przez wartownika przepuszczony bez okazania legitymacji. Zapytany tylko przez żołnierza oświadczył, że przepustkę posiada i na tej podstawie został wpuszczony pod prochownię. Według zeznań wartownika człowiek ten zaszedłszy za prochownie — po pewnej chwili zaczął uciekać, poczem nastąpił wybuch. Również zatrzymana jest jedna kobieta, która w dniu krytycznym do pracy na Cytadelę nie przyszła. W momencie wybuchu zapewniała znajomych, że napewno prochownia na Cytadeli wyleciała w powietrze. Kobietę tę zaaresztowano.

Sprawca zamachu.

WARSZAWA, 15.10. (Tel. wł.). Domniemany sprawca zamachu ów tajemniczy robotnik, który bez przepustki przepuszczony przez wartownika podchodził na kilka chwil przed wybuchem pod prochownię w momencie eksplozji został ranny. Widziano go jak padał. Z dokładnego rysopisu jaki otrzymała policja natrafiono na jego ślad w jednym ze szpitali wojskowych, gdzie dziwnym zbiegiem okoliczności nazwisko jego nie zostało zanotowane. Potwierdzono tylko, że rzeczywiście zgłosił się po opatrunek głowy mężczyzna podobny do opisywanego przez policję, poczem oddalił się w niewiadomym kierunku.

Ofiary katastrofy wybuchu.

WARSZAWA, 15.10. (Tel. wł.). Według ostatnio otrzymanych informacji w szpitalu wojskowym przy ul. Pokornej leży 150 ofiar katastrofy, w szpitalu wojskowym przy ul. Zakroczymskiej 130 ofiar, w szpitalu Ujazdowskim 80 ofiar. Pozatem jest wiele ofiar w szpitalu św. Rocha, i św. Ducha. Na ogół liczba ofiar przekracza 500.

Wieści o strajku na Górnym Śląsku.

KATOWICE, 15.10. (Tel. wł.). W akcji strajkowej nastąpiło poważne odprężenie. W wielu kopalniach górnicy po otrzymaniu 120 proc. podwyżki powrócili do pracy. W obecnej chwili odczuwa się, że akcja nie jest planowo zorganizowana. Powstrzymanie pracy w kopalniach nie przyczyniło w urządzeniach górniczych żadnych szkód. Sytuacja jednak pozostanie b. poważna, gdyż uregulowanie pracy na G. Śląsku uzależnione jest od ogólnej poprawy gospodarczej i finansowej kraju.

Porządek dzienny obrad sejmowych w dn. 16 b. m.

WARSZAWA, 15.10. (Tel. wł.). Na wtorkowym posiedzeniu Sejmu przewidziany jest następujący porządek dzienny: pierwsze czytanie ustawy o władzach górniczych, pierwsze czytanie ustawy o uzupełnieniach art. 456, 492, 509 ros. ustawy górniczej, piewsze czytanie ustawy o uzupełnieniach art. 456, 492, 509 ros. ustawy górniczej, pierwsze czytanie ustawy o wykonaniu decyzji Rady Ligi Narodów o uregulowaniu ubezpieczeń społecznych na terytorjum dawnej dzielnicy niemieckiej. Następnie odbędzie się ciąg dalszy dyskusji nad expose premjera Witosa i ministra skarbu, poczem nastąpi wybór 8 członków Trybunału Stanu. Pozatem będą rozpatrywane nagłe wnioski dotyczące sprawy. wy nieprzestrzegania przez rząd przepisów Konstytucji dotyczących praw obywateli, w sprawie ochrony granicy wschodniej Rzpltej, w sprawie podaży na rynku wewnętrznym przedmiotów pierwszej potrzeby, w sprawie głodu w Zagłębiu Dąbrowskim.

Zachamowanie zwyżki cen na chleb.

WARSZAWA. 15.10. (Tel. wł). Dn. 13 bm. w Oddziale Walki z Lichwą odbyło się pod przewodnictwem nacz. oddziału dr. Totwena posiedzenie w sprawie udzielenia nowej ceny na chleb i mąkę. W posiedzeniu tym wzięli udział przedstawiciele młynów i piekarń parowych, cechu piekarskiego i związku piekarzy żydowskich. Ustalono. że obowiązująca cena chleba i mąki do do dnia 12 bm. pozostanie nadal bez zmiany i utrzyma się aż do odwołania. Wszelkie niestosowanie się do tego cennika będzie jaknajostrzej karane jako lichwa.

Nowe warunki kredytów P. K. O.

WARSZAWA, 15.10. (Tel. wł.) P.K.O: przeprowadziła częściową waloryzację udzielanych kredytów. Wydane przez P.K.O. kredyty są obliczane w 50 proc. według kursu urzędowego franka złotego notowanego w cedule giełdy warszawskiej. Połową sumy udzielonego kredytu zwrotna jest przeto według kursu franka złotego w dniu płatności, druga zaś połowa w markach polskich. Od części markowej lokaty pobiera P.K.O. odsetki i prowizję według norm dotychczasowych, od częśi waloryzowanej pobierane są odsetki w ilości 6 proc., bez żadnych dodatkowych opłat.

Kto zapłaci?

Dzisiaj, gdy kwestją waloryzacji długów przedwojennych poruszoną została i, jak pisma głoszą, ma pyć ustawowo rostrzygniętą, pytanie to ciśnie się na usta każdemu, obznajmionemu z likwidowaniem wierzytelności b. Banku włościanskiego.

Bank ten założony przed kilkudziesięciu laty, na terenie b. Kongresówki przez rząd rosyjski, pożyczał włościanom na kupno ziemi z majątków większych drogą parcelacji, pewne ograniczone sumy, przez co wpływał na warunki umowy, cenę sprzedażną itp., lub wreszcie nabywał majątki na własne ryzyko i te powoli parcelował. Pieniądze na te operacje zdobywa bank przez wypuszczanie t. zw świadectw bankowych, któremi wypłacał właścicielowi nie dopłaconą przez włościan resztę ceny kupna ziemi, lub je sam sprzedawał, płacąc właścicielowi gotówką Świadectwa te gwarantowane przez rząd, były chętnie nabywane przez ludzi lokujących swe oszczędności w papierach publicznych, tembardziej, że wierzytelności banku były hypotekowane na nabytych przez włościan majątkach, że za dług bankowi należny każda grupa włościan t. zw. Towarzystwo, odpowiadało solidarnie (pożyczki bank udzielał towarzystwom, rzadko pojedyńczemu włościaninowi), że łatwą była wymiana tych świadectw na gotówkę, że część tych obligacji rok rocznie ulegała spłacie, czyli amortyzowała się. Swiadectw tych, czyli obligacji b. Bank włościanski przed wojną nie wykupił, a że stale na giełdach notowane były przypuszczać trzeba, że duża ich część pozostała w prywatnych rękach i do zapłaty w razie ustawy o waloryzacji, czy renowacji długów przedwojennych przedstawioną będzie. Ponieważ zaś cały majątek Banku włościańskiego przeszedł na własność państwa polskiego, skarb państwa kiedyś te należności pokryć będzie musiał, nawet gdyby właścicielami tych świadectw okazały się władze rosyjskie lub b. Bank włościański, gdyż o ile słyszałem, bank i różne urzędy swoje fundusze często w tych świadectwach lokowały. Wynika to z zasady prawnej ogólnie przyjętej, że kto obejmuje aktywa, odpowiada i za pasywa, a wspólne rozrachunki między obu państwami już się rozpoczęły, Należności, które t. zw. parcelanci byli winni b. bankowi, wynosiły dziesiątki miljonów rubli, które przewaloryzowane odpowiednio mogłyby wydatnie zasilić skarb gdyby świadectwa przez b. bank wypuszczone były już wykupione lub wycofane z obiegu, a w każdym razie z pewną nadwyżką pokryłyby świadectwa w obiegu jeszcze będące.

Jak jednak majątek ten zlikwidowano? Według relacji 1 rub.=2mp. 16 fen. i należność ta w całości w ratach 1921 i 1922 została spłaconą, przez władze pokwitowaną i z hypotek wykreśloną... Jeśli więc przyjmiemy, że przeciętna cena morgi ziemi w b. Kongresówce wynosiła 240 1rubli i tą sumą pożyczki bankowej obciążoną była, to wierzytelność ta, licząc przeciętną przedwojenną cenę korca pszenicy 6 rub. wyrażała wartość 40 korcy pszenicy, spłacanych przez łat 37, a spłacona według relacji 1 rub. = 2 mp. 16 fen., czyli 240 rub. = 518 mp. 40 fen., wyrażała w r. 1921 i 22 wartość trzech, wyraźnie trzech jaj kurzych. Innemi słowy włościanin nabywał mórg ziemi pszennej za 3, wyraźnie trzy jajka!!! Jeśli więc przeliczymy według relacji 2 m. 16 f. = 1 rubel dług cały, to powątpiewać wypadnie, czy likwidacja się opłaciła..., czem już powinna się zająć najwyższa kontrola. Przy takiej gospodarce, nie dziw, że skarb pusty, że wymaga sanacji i że za te prezenty niezasłużone, udzielone grupie szczęśliwców, którzy takiego królewskiego podarunku się nie spodziewali i już 37 letnią spłatę za darowiznę uważali reszta ludności płaci spadkiem marki daninami i podatkami majątkowymi, To też ta reszta obciążonych przez lekkomyślność władz rządzących domagać się musi rewizji całej likwidacji b. Banku włościańskiego, renowacji długu, gdyż tego wymaga autorytet rządu i konstytucji, i troska o skarb państwowy, a wreszcie zwykła sprawiedliwość. Ta reszta obciążonych, śledząc za podobnemi lekkomyślnemi zarządzeniami naszych władz i widząc w nich roztrwanianie dobra publicznego, z troską zadaje sobie pytanie, że jeśli posiadacze świadectw bankowych kiedyś je do zapłaty przedstawią, lub gdy między rządem polskim a władzami rosyjskiemi do obrachunku majątku b. Banku włościańskiego przyjdzie:: kto za to wszystko, za te miljardy zapłaci?

ŁUSZCZKIEWICZ.

KRONIKA.

Miejscowa.

— CENA MĄKI I CHLEBA.

Od 15.10 cena za 1 worek mąki 2200000, 1 kilo mąki żytniej — 27200 mk., chleb od 16 października 1 kilowy mk. 27.000.

— OSOBISTE.

W dniu 9 października rb. Min. Spr. Wewn. Kiernik mianował referenta Star. Kaliskiego Antoniego Barnata starostą pow. Puławskiego, woj. lubelskiego w 6-ym stopniu służbowym.

— KONCERT TURCZYŃSKIEGO.

W dniu 19 bm. w sali Towarzystwa Muzycznego odbędzie się koncert jednego z najlepszych pianistów polskich Józefa Turczyńskiego, o którego występuje w Warszawie pisze „Kur. Poran.“: Imponująca muzykalność, wielka kultura i duchowość głęboko artystyczna stawia Józefa Turczyńskiego w rzędzie najwybitniejszych pianistów współczesnych Entuzjazm publiczności był nieopisany.

— 154 CIĄGNIENIE MILJONOWKI.

Dn. 13 b.m. po południu w lokalu Pożyczek państwowych odbyło się ciągnienie 154 miljonówki. Z kolei wyszedł Nr. 1,720,659 .Nr. ten wysłany został do Urzędu Organizacji Pożyczek Państwowych w Poznaniu:

— NOWA TARYFA POCZTOWA.

Z dniem 15 października b.r. wchodzi w życie nowa taryfa pocztowa. I tak: listy zwykłe w obrocie miejscowym do wagi .250 gr. kosztować będą 6.000 mk b) w obrocie zamiejscowym do wagi ponad 20 gr. do 2000 gr. 12000 mk.

Kartki pocztowe niezależnie od należytości za blankiet urzędowego nakładu (a) pojedyncze 3000 mk b) z odpowiedzią 6.000 mk.

Listy wartościowe. Za listy wartościowe zamknięte opieczętowane przez nadawcę; a) należytość za list zwykły do 20 gr. 6000 do 250 gr. 12.000 mk

Paczki do wagi 1 klg. 10,000 do wagi 5 klg. 50,000 mk do wagi 10 klg. 100,000 mk. do wagi 16 klg. 150,000 mk. do wagi 20 klg. 200,000 mk.

— ZMIANY W DJECEZJI.

Ks. G. Łaski — kanonikiem honorowym kaliskim ks Jan Dudzik z djecezji płockiej — prob. w Złochowicach, ks. Alfons Linke ze Złochowic do Mąkoszyna, ks Franciszek Wtorkiewicz z Czarnocina do Praszki, ks. Józef Pyzurowski z Mąkoszyna do Kłobic, ks. Feliks Kąkolewski z Gajewa do Czarnocina, ks. Stan. Bliski z Kłobucka jako wikarjusz proboszczem w nowoerygowanej parafji Kalej, dekanatu częstochowskiego (wydzielonej z parafji Kłobuckiej).

Ks. Władysław Borek, wikarjusz ze Zduńskiej Woli do Kłobucka, ks. Franciszek Jabłoński wikarjusz z Borzykowej do Pajęczyna, ks. Jan Hevelke administratorem w Zduńskiej Woli, ks. Jan Wieczorek z Dobrca do Izbicy, ks. K. Chmielewski z Izbicy na prefekta do Kalisza.

— PODNIESIENIE OPŁAT PASZPORTOW ZAGRANICZNYCH.

Począwszy od dnia 12 b.m. Kom. Rządu podwyższył wszystkie opłaty związane z wydaniem paszportów zagranicznych. Podwyżka ta wynosi 100 proc. I tak: paszport wielokrotny kosztuje 3 miljony mk. wiza dla cudzoziemców i obywateli polskich 300.000 tys. mk., wydanie paszportu miljon mk. zaś książeczka paszportowa 10 tys. mk.

— PODWYZSZENIE AKCYZY OD WINA MUSUJĄCEGO.

Kto posiada w dniu 15 października r.b. zapas wina musującego podlegający dodatkowemu opodatkowaniu, jest obowiązany zgłosić w przeciągu 3 dni pisemnie w 3 egz. oddziałowi kontroli skarbowej względnie urzędowi skarbowemu ilość i wielkość flaszek, gatunek wina musującego, tudzież miejscowość i ubikacje przechowania Uwolnione od dadatkowego opodatkowania jest wino musujące, znajdujące się w posiadaniu gospodarstw domowych, jeśli łączny zapas na całe flaszki przerachowany wynosi nie więcej jak 10 szt. Dodatkowy dodatek wynosi od 7,500 mk. do 60,000 mk. w zależności od gatunku wina (winogronowe lub owocowe) oraz od pójemności flaszki.

— KURS PRAKTYCZNO METODYCZNY W KALISZU.

Inspektor Szkolny w Kaliszu w porozumieniu z Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego urządza, kurs praktyczno metodyczny dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego w publicznych szkołach powszechnych.

Kurs rozpocznie się dnia 22 października 1923 roku i trwać będzie do świąt Bożego Narodzenia.

Na kurs mogą być przyjmowani kandydaci (tki) posiadający wykształcenie conajmniej w zakresie 6 klas szkoły średniej z prawem publiczności.

Kandydaci, ubiegający się o przyjęcie na kurs winni bezzwłocznie wnieść podanie do Inspektoratu Szkolnego w Kaliszu (gmach Starostwa) dołączając następujące dokumenty: 1) życiorys własnoręcznie napisany, 2) świadectwa szkolne, 3) świadectwo lekarza powiatowego o zdolności fizycznej do pracy w zawodzie nauczycielskim i 4) metrykę urodzenia.

Z całej Polski.

— HURAGAN w pow. ROWIENSKIM.

W nocy z 7 na 8 b.m. szalał na Wołyniu tak silny huragan, że spowodował zniszczenie wielu budynków. Miejscowi osadnicy ponieśli z tego powodu duże straty.

— „AMERYKA“ Miesięcznik illustrowany, poświęcony poznaniu Ameryki i Amerykan. Zeszyt wrześniowy (Nr. 8.)

Numer ozdobiony jest kilkoma ilustracjami.

Na treść składają się nast. artykuły: Artykuł konsula generalnego Rzplitej w Chicago p. J. Barthel Weydenthala, p. t. „Eksport Polski“ do Stanów Zj. i widoki na przyszłość“. Aktualny i ilustrowany artykuł „Banknoty amerykańskie“, godny szczególnej uwagi tłumaczy jak poznawać podrabianie dolarów“ „Kronika“ i w jezyku angielskim „Englisch Language Supple“. Rozkład jazdy okrętów w bież. mies. do Ameryki. Spis katalogów do obejrzenia u Ameryk. Radcy Handl. Oferty i zapytania z Ameryki. W zakończeniu dalszy ciąg z werwą napisanych wrażeń z Ameryki pióra M. Szpyrkówny p. t. „Gwiazdy i Dolary“

Numer wrześniowy kosztuje Mk. 15, tysięcy. Prenumerata roczna 180,000 mk., półroczna 90,000 mk. w porównaniu więc z innemi czasopismami jest to cena b. niska.

Adres redakcji i administracji Warszawa, Nowy Swiat Nr. 72 (pałac Staszica) tel. 26 62. Konto czek. w P. K. O. 71 36.

— KONTROLA OSZCZEDNOSCIOWA MINISTERSTW.

Minister skarbu rozesłał do wszystkich ministrów prezesa Najwyższej Izby Kontroli, szefa Kancelarji Prezydenta Rzplitej, dyrektora Biura Sejmu i Senatu. prezesa Głównego urzędu likwidacyjnego i prezesa Prokuratury Generalnej dłuższy okólnik zawierający wykonawczo rozporządzenie do ustawy o prowizorjum budżetowem na 3 kwartał, rb. Bowiem według tej ustawy wszystkie kredyty inwestycyjne mają być otwierane jedynie za zgodą ministra Skarbu. Obecnie Rada ministrów przed kilku dniami w wykonaniu tej ustawy uchwaliła bezwzględne zamknięcie kredytów inwestycyjnych t.j. na budowę, tabory kolejowe, większe remonty, kupno nieruchomości i t.p. pozostawiając ministrowi wolną rękę w decyzji o ponownem otwieraniu tych kredytów, oile inwestycje okażą się niezbędnemi dla żywotnych interesów państwa. W celu kontroli i decydowania o dalszych inwestycjach w poszczególnych ministerstwach minister skarbu wydelegował specjalnych upełnomocnionych delegatów do M. S. Wojsk, Min. Kolei Żelaz., Min. Oświaty Min. Poczt i Telegr. i Min. Robót W razie gdyby opinje tych delegatów były kwestjonowane przez resortowych ministrów, ostateczną decyzję poweżmie sam minister skarbu. Na delegatów do M. S. Wojsk, powołano nacz. wydz. Marjana Zakrzewskiego. Do Min. Kolei. sekretarza Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów p. Stanisława Widomskiego, do Min. Oświaty nacz. wydz. p. Franciszka Sienkiewicza, do Min. Robót Publ. st. ref. dr. Edwarda Byszewskiego. Delegaci ie winni działać w ścisłym porozumieniu z departamentem kredytowym Ministerstwa Skarbu.

Ze świata.

— PANIKA W LONDYNE.

W dn. 7 b.m. powstała niczem nie wytłómaczona panika na targu ptasim w Londynie. Rozpuszczono pogłoskę o trzęsieniu ziemi, o bandytach itp. Tłum liczący 3 do 4000 osób poczał uciekać na wszystkie strony. Wynikiem tego było 11 ciężko rannych, 50 lekko rannych, ponadto zginęło 2000 ptaków przeważnie drobiu. Również zatratowano na śmierć psów i kotów.

— NOWA MODA we FRANCJI.

Największe elegantki Paryża noszą obecnie tylko krótko obcięte włosy.

— REKORD w LOTNICTWIE.

W tych dniach rozegrał się w Ameryce wielki konkurs szybkości samolotów, w którym wzięli udział tylko lotnicy amerykanscy. Rekord osiągnął por. A. J. Williams, który przeleciał przestrzeń 200 klm. w pół godz. i 36 sekund, bijąc wszystkie dotychczasowe rekordy szybkości. Rekord ten osiągnął pilot na płatowcu zbudowanym w wielkiej tajemnicy przez firmę Curtiss, silnik posiadał moc 500 Hp.

Ofiara na Ofiary wybuchu w Warszawie.
Mk. 3.000.000

Trzymiljony marek na rzecz ofiar wybuchu cytadeli w Warszawie składa Dom Handlowy, B-cia BEATUS.

— NADESŁANE.

Gazownia i Elektrownia podają niniejszym do wiadomości P. P. Konsumentów, iż na mocy § 29 Ustawy Sejmowej o tymczasowem zasileniu finansów komunalnych, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej z dnia 8 bm. przystępują do pobierania zaliczek na zużyć się mający gaz i elektryczność podług zasad następujących:

1) Zaliczki dla konsumentów gazu obliczane będą na podstawie wrześniowego zużycia gazu, elektryczności zaś — podwójnego zużycia prądu za wrzesień.

2) Obliczenie zaliczek nastąpi podług uchwalonych w dniu 9 bm. przez Komisję Oświetl. Rady Miejskiej cen: 3

Dla gazu konsumenci światła 30000, siły 24000 (21000), ryczałt 10000 mk. dzień.

Dla elektryczności: 60,000 (50000), siły 30,000 (25,000).

3) Termin wpłacania zaliczek upływa z dniem 25 października br. poczem Gazownia i Elektrownia przystąpią do zdejmowania liczników.

4) Zwrot pobranych zaliczek będzie dokonany w naturze przez potrącenie z każdego rachunku za dostarczony gaz względnie elektryczność 1/10 wpłaconej zaliczki poczynając od dnia 1 stycznia 1924 r.

Uwaga: Fabrykom i zakładom przemysłowym zaliczka wypośrodkowaną zostanie na podstawie średniego zużycia gazu względnie elektryczności za ubiegłe 9 miesięcy.

Konsumenci ryczałtowi płacą zaliczkę obliczoną podług należności za ryczałt, zwrot jej nastąpi przez zbonifikowanie 1/5 części należności za takowy.

Konsumentom, którzy we wrześniu nie używali ani gazu ani elektryczności, zaliczka obliczoną zostanie na podstawie średniego zużycia w miesiącach poprzednich br. Konsumenci nowo przybyli płacą zaliczkę określoną przez zarządy Gazowni i Elektrowni na podstawie danych statystycznych.

Zarząd Gazowni i Elektrowni Miejskich. 2026—

Z ostatniej chwili.

(Od własnego korespondenta).

POZNAN, 15.10. Godz. 1-a (Telefonem). W Warszawie spokój. Na Górnym Śląsku wybuchnął strejk ogólny w kopalniach. Górnicy zapowiadają, że w razie niespełnienia ich żądań zatopią kopalnie.

SPORT.

Wojskowe zawody sportowe o mistrzostwo 25 Dywizji Piechoty, które się odbyły dnia 6 i 7 b.m. w Nowym Parku cieszyły się stosunkowo wielką frekwencją, publiczności, która pomimo niesprzyjającej pogody stawiła się licznie i tak okazała należyte zrozumienie dla sportu i łączności z wojskiem.

Stowarzyszenia sportowe miejscowych i pozamiejscowych Towarzystw były licznie reprezentowane

Wynik nagół — bardzo zadawalniający.

W szczegółach przedstawia się jak następuje:

1.) Skok w dal z miejsca. 1. kapr. Sobolewski Edmund z 25 pap. — 2,44 mtr. 2. bomb. Lesman Teodor z 25 pap. — 2,37 mtr, 3. plut. Gronowicz Stanisław z 29 psk. — 2,29 mtr.

2) Skok w dal z rozbiegiem. 1. kapr. Sobolewski Edmund z 25 pap. — 5,20 mtr. 2 sierż. pchh. Janicki Mieczysław 56 pp. — 4,79 mtr. 3. sierż.. Dolata Stanisław z 56 p.p. — 4,54 mtr.

3) Skok w zwyż z miejsca I strz. Jermiejczuk z 29 psk. — 1,30 mtr. 2. bomb. Lesman Teodor z 25 pap. — 1,25 mtr. 3 plut. Goździewicz Stanisł. z 25 pap — 1,20 mtr.

4) Skok w zwyż z rozbiegiem. 1. kapr. Sobolewski Edmund z 25 pap. — 1,51 mtr. 2. strz. Jermiejczuk z 29 psk. — 1,46 mtr. 3. szer. Brodas Teodozy z 60 p.p. — 1,41. .mtr.

5) Bieg 100 mtr. 1 kapr. Sobolewski Edmund z 25 pap — 12,1 sek. 2. plut. Goździewicz Stanisł. z 25 pap — 12,3 sek. 3. strz. Diament Uszar z 29 psk — 12,8 sek.

6) Bieg 400 mtr. 1. kapr. Kędzia Franc. z 25 pap — 1,5 sek. 2. sierż Ruchalski J.. z 56 p.p — 1,8 sek 3. plut. Goździewicz Stanisłw. z 25 pap. — 1,8 sek

7) Pchnięcie kulą 7 i pół kg. 1 plut. Kaczmarek Józef. z 60 p.p. — 9,06 mtr. 2. sierż Misiórny Ig. z 60 p.p. — 8,81 mtr. 3 Ogn. szt. Józefczyk Józef z z 25 pap. — 8,60 mtr.

8) Rzut kulą 2 i pół kg. 1 st. szer. Stopczyński z 56 p.p. — 20,44 mtr. 2 sierż Misiór.ny Ignacy z 60 p.p. — 20,39 mtr. 3. ogn. Józefczyk Józef z 25 pap — 20,27 mtr.

9) Rzut oszczepem 1. kapr. Smakulski z 56 p.p. 41,15 mtr. 2. ogn. Józefczyk Józef. z 25 pap. — 31,59 mtr. 3. kapr. Kędzia Franciszek z 25 pap. — 31,25 mtr.

10) Rzut dyskiem. 1. sierż. Misiórny Ignacy z 60 p.p. — 30,60 mtr. 2. plut. Kaźmierczak Józef z 29 psk — 29,92 mtr. 3. ogn. Józefczyk Józef z 52 pap — 28,22 mtr.

1) Rzut granatem: 1. kapr. Smakulski z 56 p.p 57,50 mtr. 2. kan. Bentkowski Józef z 25 pap. — 51,25 mtr. 3. szer. Czajka Apolinary z 60 p.p. — 48,65 mtr.

12) Bieg okrężny 1. chor. Przytuła Franciszek z 29 psk — 10,12 sek. 2. szer Sroka Jan z 60 p.p. 10,58 sek. 3. 3. kapr. Kędzia Franciszek z 25 pap. 4. sierż. Ruchalski Kazimierz z 56 p.p.

13) Sztafeta: 25 pap. — 54 sek.

Mecz 70. p.p. (mistrz 17 D. P.) — 25 D. P 2:0 (1:1) na korzyść 70 p.p.

Otwarcie wielkiej radiostacji pod Warszawą.

Szerszy ogół nie zwrócił dotychczas większej uwagi na wypadek, który w historji cywilizacji Polski odegra niezawodnie pierwszorzędną rolę. Mamy tu na myśli otwarcie wielkiej stacji telegrafu bez drutu pod Warszawą, a co za tem idzie, nawiązanie komunikacji radjotelegraficznej z Ameryką.

Olbrzymia ta stacja zbudowaną została dla rządu polskiego przez największe tego rodzaju konsorcjum na świecie — Radio Corporation of America Koszta z tem związane pochłonęły dwa miljony dolarów. Od dwóch lat prowadzono roboty około budowy tej stacji, teraz właśnie je ukończono, a przed kilku dniami nastąpiło otwarcie stacji.

Radiotelegrafja, stale udoskonalana, dziasiaj już odgrywa poważną rolę w stosunkach międzynarodowych, zwłaszcza w życiu handlowym. Wskutek otwarcia owej olbrzymiej stacji telegrafu bez drutu. Polska nietylko że będzie jednym z nielicznych krajów, rozporządzających bezpośrednią komunikacją z Ameryką, czy też z jakimkolwiek innym krajem na kuli ziemskiej — ale w dodatku stanie się jedynym państwem w Europie wschodniej, które będzie mogło przesyłać bezpośrednio depesze poprzez oceany. To niewątpliwie zapewni jej wybitne stanowisko w życiu handlowem, społecznem i politycznem tak środkowej, jak i wschodniej Europy.

Dotychczas utarł się zwyczaj że wszelkie depesze, idące do krajów sąsiadujących z Polską przesyłano za pośrednictwem szeregu drobniejszych stacji, znajdujących się między tymi krajami, a Londynem lub Paryżem. Odtąd wszelako depesze tę uskuteczniane będą bezpośrednio przez Warszawę.

Depesze polityczne i handlowe mogą być zatem rozsyłane z Polski bezpośrednio do wszystkich części świata. Nie będzie już potrzeby powierzania ich obcym konsorcjum czy państwom. Należy tu stwierdzić, że w całym świecie jest zaledwie kilka państw, mogących poszczycić się tak nowoczesnem urządzeniem i wygodą.

Celem uprzytomnienia sobie choć kilku punktów owej wielkiej doniosłości, jaka wynika z racji otwarcia stacji radiotelegraficznej pod Warszawą, wystarczy wziąć pod uwagę znaczenie bezpośredniej komunikacji z Ameryką w dzisiejszem życiu ekonomicznem Polski.

Niezmierzone naturalne bogactwa Polski nie są należycie eksploatowane. Rozwój wielu gałęzi przemysłu polskiego zależy w wielkiej mierze od zbliżenia się Ameryki do Polski i odwrotnie Ameryka dotychczas dyła tak odległą, a komunikowanie się z Polską tak trubne dla amerykańskiego świata „byznesowego", że wzajemne stosunki handlowe i przemysłowe ograniczały się do minimum. Wchodząc w bezpośredni kontakt z Ameryką. Polska da się bliżej poznać i ułatwi kapitałowi amerykańskiemu inwestycję w zyskownych przedsiębiorstwach polskich. Porozumiewanie się z przyjaciółmi i rodzinami w Polsce Polaków osiedlonych w Ameryce — będzie odtąd nietylko łatwem lecz i taniem. Korporacja ustanowiła bowiem bardzo przystępną taryfę opłat. Polacy będą mogli nadawać depesze radiowe do Polski w języku polskim

Zamiast, jak dotychczas, tracić po 12 do 14 dni na pocztę będą oni mogli korzystać z komunikacji radiowej. Depesze radiowe między Ameryką, Wielką Brytanją, Francją Niemcami Norwegią, Włochami i Holandją stanowią już dzisiaj od 25 do 30 procent ogólnej liczby depesz, przesyłanych przez te kraje.

Ponieważ w radiotelegrafji zbędne jsą wszelkie przewody, a depesze idą po fali powietrznej z szybkością światła, komunikacja radiowa z Japonją nie uległa przerwie najmniejszej, mimo potężnego wstrząśnienia skorupy ziemskiej.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

New-Jork	900000
Londyn	4,100,000
Niemcy	0,000135
Paryż	54,700
Szwajcarja	161,400

Redaktor [illegible] RADWAN Wydawca — „Gazeta Kaliska" Spół. o ogr. odp. „Druk „Gazety Kaliskiej" Aleja Józefiny 1.